

Inhoud

INLEIDING	6
De slimme tuin	8
DE TIJDELIJKE TUIN	14
Van (tijdelijke) tuin tot droomtuin	16
Tuinieren als huurder	18
Huisgenoten, buren en gemeenschappelijke ruimtes	20
EEN PLAN MAKEN	22
Bekijk wat je met de ruimte kunt	24
Uitgeven en besparen	28
Met andere ogen naar de ruimte kijken	32
Meubels	34
Verlichting	36
Gereedschap uitzoeken en opbergen	38
SNELLE OPLOSSINGEN	40
Instant beplanting	42
Project: Een kant-en-klaar kistje met kleur	46
<i>Zo doe je dat</i> Instant kleur met planten	50
Opkweken uit zaad	52
<i>Zo doe je dat</i> Eenjarigen opkweken uit zaad	56
Potten en bakken beplanten	58
<i>Zo doe je dat</i> Structuur creëren met planten in potten	62

Klimplanten	64
Project: Clematisklimzuil	68
<i>Zo doe je dat</i> Klimplanten	72
JE SETTELEN	74
Bloembakken in de vensterbank	76
Project: Zonnige vensterbank met vetplanten	80
<i>Zo doe je dat</i> Planten voor de vensterbank	84
Planten op gekke plekken	86
Project: Groene wand	90
<i>Zo doe je dat</i> Planten voor hoekjes en gaatjes	94
Bollen	96
Project: Bloembollen in lagen	100
<i>Zo doe je dat</i> Bloembollen	104
Je eigen groente, fruit en kruiden kweken	106
Project: Verhoogd groentebed	110
<i>Zo doe je dat</i> Je eigen groenten en kruiden kweken	114
ER JOUW TUIN VAN MAKEN	118
Vaste planten kweken	120
Project: Zomerborder met vaste planten	124
<i>Zo doe je dat</i> Vaste planten	128
Een boom planten	
Project: Een boom in een pot	134
<i>Zo doe je dat</i> Bomen	138

Werken met water	140
Project: Waterbak met waterlelie	144
<i>Zo doe je dat</i> Waterplanten	148
Alles over gazons	150
Project: Gazon zonder gras	154
<i>Zo doe je dat</i> Alternatieve gazonplanten	158
ZORGEN VOOR JE BUITENRUIMTE	160
Water geven en bemesten	162
Planten in toom houden	166
Zorgen dat planten gezond blijven	170
Help de natuur	172
Composteren	176
Onkruid wieden	178
Harde oppervlakken onderhouden	182
Werken met de seizoenen	184
Register	188
Dankwoord	191

Van (tijdelijke) tuin tot droomtuin

Elke tuin kan er prachtig uitzien. In een verrassend korte tijd kun je indrukwekkende resultaten bereiken. Zo tover je zonder al te veel moeite en geld je saaie tuin om tot een waar paradijs.

Tuinen zijn er in allerlei soorten en maten, van balkons en vensterbanken tot grotere ruimtes met een gazon en borders. Elke buitenruimte biedt de kans om nieuwe vaardigheden te leren, om te experimenteren met planten en om je eigen stijl en smaak te ontwikkelen.

Grijp je kans

Voor al in de stad hebben veel huizen maar een kleine buitenruimte en weinig of geen vollegrond, maar dat is misschien wel een geluk bij een ongeluk. Veel beginnende tuiniers weten niet wat ze met een grote ruimte aan moeten, vooral als de tijd en het budget beperkt zijn. Op kleinere schaal kun je goede resultaten boeken met minder planten. Als jouw tuin klein is of een onhandige vorm heeft, zie dat dan als een mogelijkheid om je creativiteit qua beplanting en ontwerp te botvieren. Laat de traditionele gedachten over hoe een tuin eruit 'hoort' te zien achter je. In het volgende hoofdstuk staan talloze ideeën om je te helpen.

Als je in de gelukkige omstandigheid bent dat je bent verhuisd naar een plek met veel buitenruimte, dan bieden de volgende projecten je de ruimte om te experimenteren en om kleine of grote veranderingen aan te brengen, afhankelijk van hoelang je denkt te blijven.

Tijdelijk genieten

Misschien is een van de grootste verschillen tussen een gehuurde tuin en een gekochte tuin wel dat je weet dat de tijd waarin je gebruikmaakt van die ruimte relatief kort zal zijn. Voor sommigen is het een kwestie van jaren, voor anderen slechts van maanden. In dit boek staan tuinideeën en -projecten voor diverse ruimtes en situaties. De hoofdstukindeling is gebaseerd op verschillende periodes. De hoofdstukken zijn echter slechts een richtlijn; veel van de ideeën zijn ook geschikt voor langere of kortere periodes.

De verhuisbare tuin

Als tuinier bij een huurhuis vraag je je misschien af: Wat kan ik meenemen als ik ga verhuizen? Wat ben ik bereid achter te laten? De voor de hand liggende

oplossing is om het maximale te halen uit werken met potten en bakken (zie pag. 58-63). Een heel groot deel van het tuinieren kan gewoon in potten, ook groente kweken (zie pag. 106-117), bomen planten (zie pag. 130-139) en waterelementen plaatsen (zie pag. 140-149).

Als je het geluk hebt dat je in de vollegrond kunt tuinieren, maak daar dan gebruik van; bijvoorbeeld door eenjarige perkplanten (zie pag. 42-51) of vaste planten (zie pag. 120-129) te planten. Als je gaat verhuizen, kun je wellicht een aantal vaste planten en heesters opgraven en in een pot zetten om mee te nemen.

Hoewel het de moeite waard is om na te denken over wat je kunt meenemen als je gaat verhuizen, loont het ook om na te denken over wat je voor de volgende bewoners achter kunt laten. Net zoals jij het misschien gewaardeerd hebt dat er wat groen aanwezig was toen je er kwam wonen, of in het voorjaar hebt genoten van de bloeiende bollen in de borders (zie pag. 96-99), zullen de nieuwe bewoners de resultaten van jouw inspanningen ook waarderen.

In dit boek staan tuinideeën en -projecten voor diverse ruimtes en situaties. De hoofdstukindeling is gebaseerd op verschillende periodes. Veel van de ideeën zijn ook geschikt voor langere of kortere periodes.

Planten en zo

Planten zijn een belangrijk onderdeel van de tuin bij je huis, maar verlichting en tuinmeubels dragen er ook aan bij dat de ruimte meer eigen gaat voelen.

Snelle oplossingen

Als je snel resultaat wil zien in je tuin dan zijn groepjes planten die meteen de show stelen of die je snel kunt neerzetten geknipt voor jou. Denk aan perkplanten voor instant kleur, snelgroeiende klimmers, zaden die snel ontkiemen en combinaties met potten die je kunt meenemen naar je volgende tuin.

Zo doe je dat ... Instant kleur met planten

Voorgekweekte perkplanten zijn een makkelijke manier om snel resultaat te bereiken. Maak je hier niet te druk om specifieke variëteiten - kijk gewoon op het etiket om zeker te weten dat ze passen bij de specifieke groeiomstandigheden van jouw buitenruimte.

1 Begonia's

☀️ knolbegonia's tot 45 cm; perkbegonia's 15-20 cm

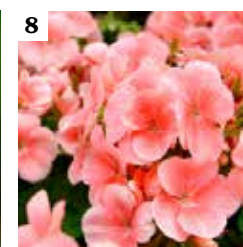
Deze fantastische bloeiers heb je in twee soorten. Knolbegonia's (zie foto) hebben meestal groene bladeren en grote bloemen, terwijl perkbegonia's (*Begonia semperflorens*) kleinere bloemen hebben en rijker bloeien. Bovendien kunnen de bladeren van perkbegonia's dieprood zijn.

2 Vlijtig liesje (*Impatiens*)

☀️ 20-30 cm

Vlijtige liesjes zijn populair. Het zijn compacte planten en de bloei is heel betrouwbaar, zelfs in de halfschaduw. Kijk of je de New Guinea-hybriden kunt vinden, die hebben een donkerrode gloed op de verder groene bladeren.

3 Franse lavendel (*Lavandula stoechas*)

☀️ 30-40 cm

Franse lavendel is minder winterhard dan de echte lavendel, dus echte zomerplanten. Het heeft sierlijke bloemen en geurt heerlijk.

4 Viooltje (*Viola*)

☀️ 15-20 cm

Verkrijgbaar in een hele reeks kleuren van geel tot zelfs zwart. De bloemen van deze dankbare, snelgroeiende eenjarige zijn ook nog eens eetbaar.

5 Nemesia

☀️ tot 15 cm

Nemesia's zijn een vrolijke toevoeging aan elke zomerse plantencombinatie. Ga op zoek naar de cultivar 'Wisley Vanilla', die heerlijk ruikt.

6 Petunia

☀️ Rechtopstaande soorten 30 cm; hangende soorten 10 cm

Petunia's hebben trompetvormige bloemen in opvallende kleuren. Er zijn zowel rechtopstaande als hangende variëteiten.

7 Lobelia

☀️ tot 15 cm

Lobelia's zijn meestal blauw, wit of paars. Ze hebben massa's kleine bloemen. Ze lenen zich heel goed om over de randen heen te hangen.

8 Pelargonium

☀️ tot 40 cm

Vaak 'geranium' genoemd. Een betrouwbare keuze. Haal uitgebloeide bloemen weg voor het beste resultaat.

Potten en bakken beplanten

Voor tuiniers die niet beschikken over veel ruimte of over vollegrond, zijn potten en bakken de aangewezen oplossing. Als je gaat verhuizen, kun je ze meenemen. Bovendien kunnen planten in potten een echte wow-factor hebben en kun je ze op elk moment van het jaar anders neerzetten.

In vergelijking met 'traditioneel' tuinieren wordt werken met planten in potten vaak beschouwd als een mindere vorm van tuinieren - de op een na beste optie als je niet anders kunt. Daar ben ik het niet mee eens. Mijn hele tuin bestaat uit potten, die ik zorgvuldig gerangschikt heb tot een indrukwekkend geheel (zie rechts).

De juiste potten kiezen

Drainagegaten zijn een must in elke pot of bak. Als die er niet inzitten, komen de wortels in het water te staan en wordt de plant vatbaar voor rot. Het is ook belangrijk om na te denken over de stabiliteit van je potten, vooral op dakterrassen en balkons, die nogal winderig kunnen zijn. Overweeg te kiezen voor potten met een vierkante in plaats van een ronde bodem, omdat die met een vierkante bodem minder snel omwaaien.

Planten in potten verzorgen

Planten in potten hebben wat meer aandacht nodig dan planten in de

vollegrond. Omdat hun wortels minder grond tot hun beschikking hebben, moet je ze vaker water geven en wellicht ook extra voedingsstoffen (zie pag. 165). Je moet ze ook ondersteunen om te voorkomen dat ze omvallen. Leg potscherven of grind onder in de pot voor extra gewicht als je een nieuwe pot gaat beplanten. Zet de potten dicht bij elkaar, zodat ze elkaar kunnen beschermen. Overweeg om op een balkon of andere ruimte waar de wind vrij spel heeft, de potten aan de achterzijde vast te maken aan een rail of balustrade.

Potten groeperen

Er is een aantal eenvoudige stappen die je kunt volgen om je planten in potten zo mooi mogelijk te presenteren:

Mijn pottentuin

Ik heb een vrij kleine ruimte, die ook nog eens betegeld is, maar met potten en bakken heb ik een levendig geheel gecreëerd waar visueel genoeg de beleving is.

Project

Groene wand

Als de buitenruimte beperkt is, bijvoorbeeld bij een lange, smalle tuin of een klein balkon, kun je met verticaal tuinieren optimaal gebruikmaken van de ruimte die je hebt en lege, saaie muren vergroenen.

Een verticale tuin bestaat meestal uit zakjes of compartimenten die je aan een muur bevestigt en waar je potgrond en planten in kunt doen. Een supereenvoudige versie is een hergebruikte, houten pallet bekleed met gerecycled plastic om de plantenzakken van te maken, maar je kunt ook kant-en-klare hangende plantenzakken kopen die soms zelfs hun eigen bewateringssysteem hebben om de planten zo lang mogelijk goed te houden. Het modulaire systeem dat ik voor dit project heb gebruikt is van gerecycled plastic en het is stevig genoeg, zodat ik het aan het eind van mijn huurcontract zou kunnen verplaatsen naar mijn nieuwe tuin.

Hoewel de ruimte voor planten om te groeien in elk compartiment van de groene wand klein is en er ook niet veel potgrond in past, moet je niet onderschatten hoeveel dit allemaal weegt als de wand volledig beplant is en de planten water hebben gekregen. Daarom kun je een groene wand het beste alleen aan een stenen muur vastmaken, hoewel het mogelijk zou kunnen zijn een heel klein verticaal tuintje aan een schutting te bevestigen.

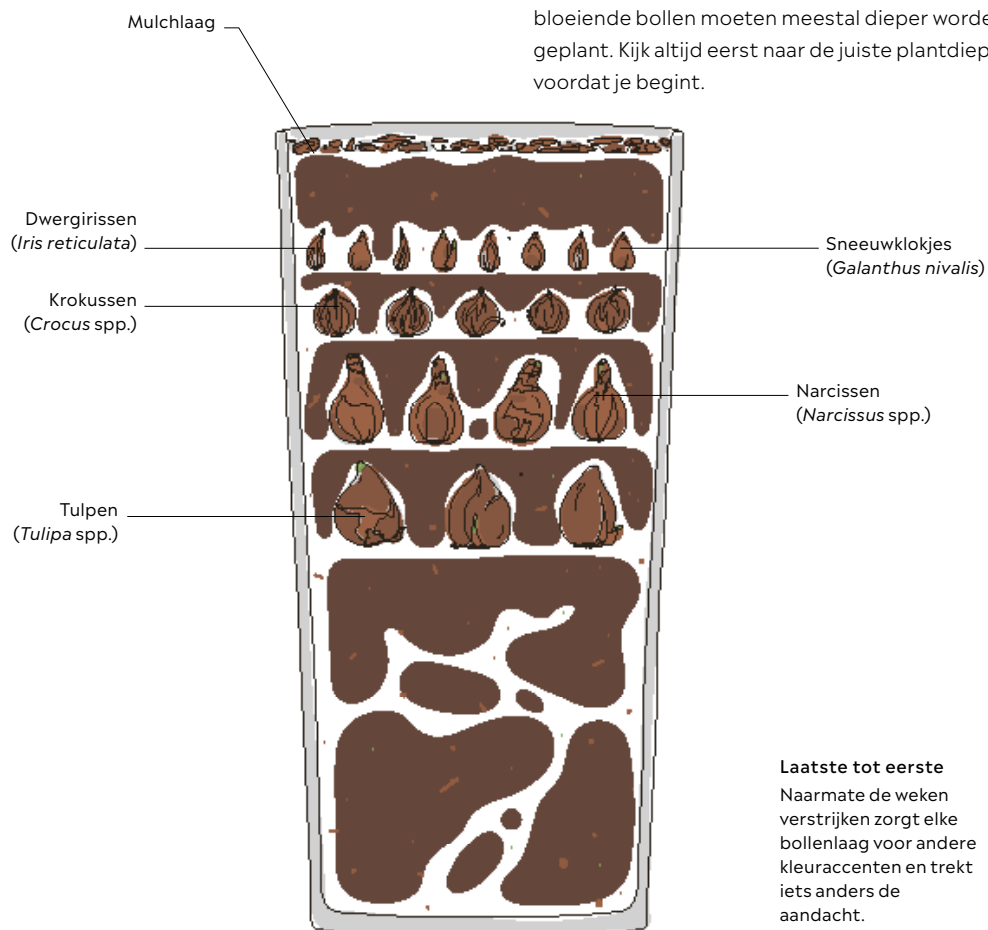
Dit heb je nodig

- Muur of stevige schutting
- Constructie voor een verticale plantentuin met aanbevolen schroeven en pluggen
- Elektrische boor
- Hamer
- Turfvrije potgrond
- Aantal ondiep wortelende, laagblijvende planten

Lagen met bloembollen maken

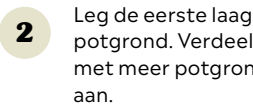
In deze pot heb ik vier lagen met bloembollen gemaakt: sneeuwkllokjes en dwergirissen, die in de late winter bloeien (zie pag. 101, linksboven); krokussen, die in het vroege voorjaar bloeien (rechtsboven); narcissen, die halverwege het voorjaar bloeien (linksonder) en tulpen, die in het late voorjaar bloeien (rechtsonder). Je kunt elke variëteit kiezen die je wilt, maar probeer als het lukt wel een narcis te nemen die wat minder hoog wordt. Meestal plant je de bollen in omgekeerde bloeivolgorde (dus eerst de tulpen, dan de narcissen enzovoort), want de grotere en later bloeiende bollen moeten meestal dieper worden geplant. Kijk altijd eerst naar de juiste plantdieptes, voordat je begint.

Zo maak je het

1 Vul de pot tot net over de helft met potgrond. Voeg een paar flinke snufjes mest toe. Druk de potgrond aan, maar druk de grond niet te veel in.

2 Leg de eerste laag bloembollen op de potgrond. Verdeel ze gelijkmatig. Bedek ze met meer potgrond en druk de grond licht aan.

3 Herhaal stap 2 voor de volgende laag met bloembollen. Ga zo door tot je alle lagen hebt gemaakt. Kijk wel naar de juiste plantdiepte voor elke bol en zorg ervoor dat je de bollen op de juiste diepte plant.

4 Zorg ervoor dat je wat ruimte laat tussen de bovenkant van de potgrond en de rand van de pot, want dan kun je beter water geven. Geef royaal water, zodat de grond doornat wordt en er water onder uit de pot loopt.

5 Bedek de bovenkant van de potgrond met een laagje mulch ter decoratie. Geef de pot de hele winter en het hele voorjaar water, zodat de potgrond niet uitdroogt, dus ook voordat de eerste sprietjes verschijnen.

Opruimen

Wanneer elke laag uitgebloeid is en de volgende stengels alweer verschijnen, kun je wat oude bladeren wegnippen, zodat je de nieuwe bloemen beter kunt zien.

Pas op eekhoorns

Als eekhoorns je tuin regelmatig bezoeken, bedek de pot 's winters dan met gaas, zodat ze je bollen niet kunnen stelen. Haal het gaas weg als de eerste sprietjes verschijnen.

Een boom planten

Hoewel het planten van een boom misschien geen optie lijkt als je een huurhuis hebt, is het toch het overwegen waard als je de ruimte hebt. Een boom ziet er niet alleen fantastisch uit in je tuin, maar het is ook een van de beste dingen die je voor onze planeet kunt doen. En hij hoeft niet meer te kosten dan een afhaalmaaltijd voor twee personen.

Bomen zijn verkrijgbaar bij de meeste tuincentra en kwekerijen, of bij online leveranciers van planten. Bomen in potten worden het vaakst aangeboden, dat is makkelijk en je kunt ze op elk moment van het jaar planten. Als je budget beperkt is, koop dan een kleinere boom; bijvoorbeeld een boom in een pot met een inhoud van 7,5 liter. Bladverliezende bomen zijn vaak goedkoper dan groenblijvende. Langzaam groeiende, groenblijvende bomen zijn vaak het duurst.

Doorgaans groeien jonge bomen sneller dan half volgroeide bomen die je al wat groter koopt, omdat oudere bomen wat langer de tijd nodig hebben om aan te slaan. Daar staat tegenover dat grotere bomen wel meteen de show stelen. In sommige situaties (vaak in stedelijke gebieden) hebben tuiniers de neiging variëteiten te planten die te

hoog worden of die te krachtig groeien voor de beperkte ruimte die beschikbaar is. Na verloop van tijd worden die bomen een probleem; ze nemen licht weg of hun wortels veroorzaken structureel schade aan muren en funderingen. In dit geval is niet de boom het probleem, maar de tuinier: die heeft niet de juiste soort voor die plek gekozen. Daarom kun je beter geen krachtig groeiende soorten nemen, zoals populier (*Populus*), wilg (*Salix*) of eucalyptus. Lees altijd het etiket bij de boom om te checken wat de afmetingen van de boom zijn als hij volgroeid is.

Bomen in een pot planten

Bomen staan altijd het liefst in de vollegrond, maar als dat niet mag van je huisbaas (of als je buitenruimte helemaal betegeld is) kun je overwegen in plaats daarvan een boom in een pot te planten (zie pag. 134-137). Bomen in een pot hebben meer aandacht nodig dan bomen in de vollegrond, want je moet ervoor zorgen dat ze voldoende voedingsstoffen en water hebben, maar ze kunnen het jarenlang goed doen. Je

Een vijg in een pot

Vijgen zijn krachtige groeiers. In een pot blijven ze kleiner. In deze grote, glimmende pot zorgen ze voor een exotisch tintje.

Alles over gazons

Er is niks zo lekker als in de zomer heerlijk op je rug liggen of genieten van een picknick op weelderig groen gras. Als je in het gelukkige bezit bent van een gazon bij je huis, loont het de moeite daar goed voor te zorgen. En als je geen gazon hebt, is een gazon aanleggen makkelijker dan je denkt.

Je gazon opknappen
Niemand wil een ongelijk of half kaal gazon. Maak de randjes van je gazon netjes met een graskantensteker en repareer kale plekken in je gazon door alle rommel eraf te harken, nieuw graszaad in te zaaien en royaal water te geven.

Voor veel mensen betekent een traditionele tuin een perfect onderhouden gazon omgeven door borders met planten en een boom in de hoek. Dat beeld is wellicht voor veel tuiniers die in een huurhuis wonen verre van de realiteit. Desondanks is er niks wat je let om het beste te maken van het gras dat je buitenruimte wel te bieden heeft.

Essentieel gazononderhoud

Het loont de moeite om een gazon dat bij je woning hoort te onderhouden. Tenzij je een grasvrij 'gazon' hebt van kleine, kruipende planten (zie pag. 154-157) zul je een grasmaaier nodig hebben.

Een gazon kun je het beste regelmatig maaien, in de zomer als het gras hard groeit is dat meestal elke week. Als je het gras lang laat worden en het dan

Groen als gras

Hoewel je een gazon moet maaien, is dat veel beter dan welk alternatief van kunstgras dan ook.

Een gazon kun je het beste regelmatig maaien, in de zomer als het gras hard groeit is dat meestal elke week.

afmaait, krijg je niet het beste resultaat. Als je je gazon niet zo vaak gebruikt, kun je het gras in het begin van de zomer 1 tot 2 maanden niet maaien. Dat geeft planten die van nature in het gras aanwezig zijn de kans om te bloeien, wat goed is voor de lokale biodiversiteit.

Houd de randen netjes, vooral langs borders en paden (zie boven). Maak je niet te druk als het gras bruin wordt tijdens een hete zomer – het gras zal zich snel herstellen (zie pag. 164).

Een nieuw gazon aanleggen

Als je een stukje braakliggende grond hebt, kun je je eigen gazon aanleggen. Er zijn twee manieren die je kunt proberen. Graszaad is een relatief goedkope optie, maar het nadeel is dat het een paar maanden duurt voordat je

Help de natuur

In een stedelijke omgeving spelen tuinen en buitenruimtes een cruciale rol bij het ondersteunen van de lokale biodiversiteit. Zelfs wanneer je maar kort in een woning woont, kun je van je tuin een natuurvriendelijke plek maken.

Planten voor bestuivers

Enkele bloemen trekken de meeste bestuivers aan. Doorgekweekte bloemen, die vaak veel bloemblaadjes hebben, zijn voor insecten moeilijk te bereiken.

Er zijn talloze manieren waarop je een tuin bij een huurhuis aantrekkelijk kunt maken voor allerlei dieren en ook beter voor de planeet. Op de volgende pagina's staat een paar suggesties voor enkele belangrijke stappen die je kunt nemen.

Sommige van de beste oplossingen zijn supersimpel: gebruik geen onkruidverdelgers en pesticiden; als het mogelijk is, kies dan voor alternatieven voor plastic dat maar eenmalig gebruikt wordt; koop turfvrrije potgrond (of maak je eigen potgrond, zie pag. 176-177), zodat je de gevolgen voor het milieu die het afgraven van turf heeft, beperkt.

Houd rekening met de dieren

De beste manier om de lokale dieren te helpen is door zo veel mogelijk verschillende soorten planten in je tuin neer te zetten. Kies planten die op verschillende momenten van het jaar bloeien (niet alleen in de zomer). Die zorgen voor vruchten of bessen om te eten en vaak ook voor nectar voor insecten. Die nectar is vooral vroeg en laat in het jaar schaars. Groenblijvende planten die beschutting of nestgelegenheid bieden, zijn ook waardevol voor tuinbezoekers.

Voedsel en onderdak

Een heester (zie boven) kan een vogel zowel bessen als een schuilplaats bieden. Als een pad een beetje rommelig mag zijn (zie rechts), kunnen vogels en insecten daar voedsel vinden.

Planten zorgen voor voedsel en een habitat voor alle insecten, dus zowel voor bestuivers, zoals bijen en vlinders, als plaagdieren (zie pag. 170-171). Slakken en bladluizen zijn ook een essentieel onderdeel van de voedselketen en je moet ze zo veel mogelijk tolereren. In mijn tuin wonen de slakken in de klimop die op een van de muren van mijn tuin groeit en ze eten van de bladeren. Ik vind dat niet zo erg, want als ik de klimop zou weghalen, zouden die slakken zich op mijn sierplanten storten. Je niet storen aan een klimop waaraan geknabbeld wordt, is een stuk milieuvriendelijker dan slakkenkorrels strooien om sierplanten te beschermen.

Ruim niet alles op

Het is de verantwoordelijkheid van de huurder om de tuin netjes te houden – dat staat vaak in het huurcontract. Maar die netheid kan een probleem vormen voor dieren. Kevers en heel veel andere dieren – die net zo belangrijk zijn voor ecosystemen als vogels en kleurrijke vlinders – zoeken de beschutting van een rommeliger hoekje. Probeer een balans te vinden om dieren te helpen, zonder dat de tuin uit de hand loopt.

De eerste keer dat ik een egel zag die een winterslaap hield in de tuin van mijn ouders, was toen we er niet aan toe waren gekomen de herfstbladeren langs de voet van de muur op te ruimen. We hadden ze in een hoek op een hoop